Do Võ Phí Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 1495 — NGÀY THỨ NĂM 26 JUILLET 1923 — NGÀY 13 THÁNG NĂM ANNAM NĂM QUÍ-HỢI — NĂM THỨ 15

DIRECTEUR — PROPRIÉTAIRE
NGUYỄN-VĂN-CỦA

TÉLÉPHONE : 203
Adresse télégraphique :
LUCTINH — SAIGON

GIÁ BÁN

	ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm...	12$00	15$00
Sáu tháng...	6.50	8.00
Ba tháng...	3.50	4.50

BÁN LẺ MỖI SỐ... 0$05

Mua báo thì kể từ ngày mồng một và ngày 15 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS)

南中日報．六省新聞

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và ngày chúa-nhựt

POUR LES ANNONCES
S'ADRESSER :
à Saigon : aux Bureaux du Journal rue Catinat, 153-155-157 (1er étage)
à Hanoi : aux Bureaux du Trung-Bắc Tân-Văn.
à Paris : chez M. M. Mayence à Cie 8, rue Tronchet.

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Thơ, chèques và mandats gởi mua báo thì đề ngày cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-tỉnh Tân-Văn, còn bài vở đăng báo thì đề cho M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ bút.

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE № 1206

THUẾ-THÂN NĂM 1923

CHÁNH-PHỦ RỘNG ÂN MÀ DÂN KHÔNG ĐẶNG HƯỞNG

Dân Đông-pháp, xưa vậy nay vậy, mỗi người đều phải gánh chịu một đầu thuế-thân, gọi là thuế-đinh, thuế chánh-ngạch, nhà-nước lấy huê lợi để dùng làm chi phí mà bồi bổ sửa sang xứ sở. Xưa Nông-công thương-cổ [...] kinh tế rất hẹp, dân nên mỗi năm mỗi người nạp một đầu thuế-thân có mấy quan tiền, mà dân cũng kêu rằng nặng, không có cho đủ mà đóng, phải trốn xâu lậu thuế. Nay nhờ có sức nhà-nước Langsa, từ buổi mới sang cai trị đến giờ, hằng lo mở mang đàng kinh-tế rộng lớn, nên trong xứ, Nông-công-thương-cổ càng bữa càng thêm phồn thạnh. Nhờ vậy nên dân trong xứ mới hưởng đặng huê-lợi lớn, xấp năm xấp bảy khi xưa. Mà hễ hưởng huê lợi nhiều bao nhiêu, thì các sắc thuế lại càng tăng bấy nhiêu tăng cho đến đổi năm nay, thuế-thân, tùy tỉnh mà đóng, giá từ năm đồng rưỡi tới sáu đồng rưỡi bạc. Tuy vậy mà giá đó chưa phải là cùn tột, vì Chánh-phủ ở Đông-pháp còn đang sắp sửa mở đàng kinh tế cho rộng lớn hơn nữa. Thế thì còn có chỗ tưởng giá thuế còn tăng.

Tôi mới nói giá thuế năm nay tùy tỉnh mà đóng từ năm đồng rưỡi tới sáu đồng rưỡi bạc. So với nhà giàu, huê lợi lớn, ruộng đất nhiều, cùng là với những tay thương nhân hàng to hãng rộng, thì giá thuế ấy không đáng gì, xem nhẹ tợ mảy lông ; chí như với những dân nghèo, làm mướn làm thuê, vừa đủ tay làm hàm nhai, đặng bữa nào quàu bữa nấy — nếu có thêm một gánh thê nhi, thì không lấy chi làm đủ trải qua ngày tháng — thì giá thuế ấy, đồng một giá với chủ, với phú-hộ hào-gia, nhằm cũng đã vừa chừng, vừa sức nặng hai vai gánh vác. Bởi vậy, tuy làm mướn làm thuê, ăn công tiền ngày bạc tháng theo buổi nầy cũng có khá, mà lắm tay, vì gánh thê nhi không đủ đắp đổi cho qua ngày tháng, lỡ có vướng đồng công đồng nợ nhiều ít của người rồi, không đủ ăn, không đủ trả, có dư đâu mà đóng thuế, phải trốn chuôi trốn nhủi, lánh chợ về quê, ở lậu thuế và trốn xâu, hết năm nầy sang năm nọ. Phải biết việc trốn xâu lậu thuế không sướng ích gì cho thân, hòng muốn ; ấy là lúc cùn chẳng đã cơn túng phải liều đó thôi ; vì, xưa kia, người chưa đông, đất còn rộng lại không có sở tuần-thành, Mật-thám, tuần do tế soát ngày đêm, như ngày nay, nên dễ mà trốn khỏi, dầu chường mặt ra giữa chốn phiền-ba đô-hội cũng không ai tra gạn ; chí như bấy giờ đây, hễ người mà lỡ cuộc phải đem mình trốn xâu lậu thuế rồi, thì phải tìm chốn cùn-cốc thâm-sơn mà ở cũng chưa chắc mình là khỏi. Vậy mà biết bao nhiêu người trốn xâu lậu thuế.

Nhờ ân bàn nghị sự quản hạt dòm thấy tình cảnh của dân nghèo trốn xâu lậu thuế mà động niềm, biết rằng những kẻ ấy lấy làm rủi cho thân hết sức. Không hề dám ló đầu ra mà làm việc gì. Một năm chí cuối cứ rút ở trên núi trên non, trong rừng trong buội, không thì cũng rút ở trong nhà, không ngày bữa nào mà dám bước chơn khỏi cửa. Các ngài mới xin cùng Chánh-phủ mở lượng hải-hà, làm phước cho dân nghèo, xuống lịnh cho những kẻ trốn xâu lậu thuế bấy lâu nay, được phép ra mặt mà chịu đóng nội một giá thuế năm nay (1923) khỏi phải đóng những năm qua rồi, ở lậu. Quan Nguyên-soái Cognacq liền phê y. Thật là lượng hải-hà, đáng mặt phụ mẫu chi dân, ai nghe đến cũng đều kính phục. Nhứt là dân nghèo ở lậu thuế bấy lâu nghe đến lòng mừng khấp khởi. Tưởng đặng hưởng nhờ ân huệ ấy, dè đâu không, chỉ lịnh thì dạy vậy, mà dân nghèo không nhờ đặng vậy, vì trong những tay có quyền thâu-thuế, có lắm người thừa nước đục thả câu, làm nghịch với [...] chạy tiền mà đóng đủ mấy năm trốn thuế, nếu chẳng biết lễ lộc chút đỉnh cho họ trà nước.

Tôi tuy chưa hề thấy tạng mắt, chớ nghe cũng đã tạng tai, có kẻ lại viết thơ đến nhà báo mà phân phiền, nên khi nọ báo L. T. T. V. mới có đăng nguyên văn một phong thơ của người ở Khánh-hội dâng để cho quan trên tường tất. Sau lại tôi có nghe tiếng đồn các hộ trong tỉnh Cholon cũng kiếm đều ngăn trở vậy. Nghe rằng các hộ phần nhiều cho lãnh ý nghị định, song phạt những kẻ lậu thuế nay ra mặt đó, hai ngày công, phải chạy tiền mà chuộc ! Các hộ ấy lại nói lịnh của quan Chủ-tỉnh Cholon dạy vậy, chẳng dám chẳng vâng !

Nay lại tiếp tin của một người chức phận ở Càmau, có ký tên, gởi đến bổn-báo Tổng-lý mà phân phiền về sự hai thầy ký-lục trong quận Càmau cũng hành phạt những dân lậu thuế ra mặt đóng thuế đấy một cách rất khổ sở, nếu tên nào không rõ ý, không lấy «*mỡ heo mà thoa hai bàn chơn thầy*». Vậy tôi xin đăng nguyên-văn thơ ấy dưới đây, để quan trên tường tận, hầu tra xét ra mà trị tội kẻ làm nghịch ý quan trên đã rộng ân cho dân mà dám vị tất lòng tham, chẳng để cho dân vui hưởng.

⁂

Thơ như vầy :

Camau le 20 Juillet 19123.

Monsieur le Directeur du Lục-tỉnh Tân-văn à Saigon,

« Kính thăm ông mạnh giỏi và « chúc cầu quí báo đặng bền vững « muôn năm.

« Sau đây xin ông ấn hành bài « nầy vào quí báo ông cho lục-châu « rõ sự khốn nạn của dân quê mùa « ở tại nha quận Camau ; vì mấy « năm nay, Nhà-nước có lòng rộng « rải, làm phước ân xá cho dân « nghèo nàn, không tiền mà đóng « giấy thuế thân, phải ở lậu, đều « được đóng thuế một năm là sáu « đồng tám cắt rưỡi (6 $ 85) khỏi « bị phạt tù phạt vạ chi hết, những « dân nghèo nàn lấy làm gội nhuần « ơn đức Nhà-nước, nên kẻ nghèo « nàn đứa thì ở mướn, người thì « làm công, chắc mót cho đủ số tiền « 7 đồng đặng đóng thuế, nhưng vậy « mà có hai thầy làm việc tại nha « quận Camau, 1° là thầy T. Đ. T. « 2° là thầy C. chẳng đoái thương « những dân nghèo nàn, khắc bạc « chưởi mắng nhơn dân. Như ai có « đủ số tiền 15 đồng bạc thì mỗi việc « đều yên, bằng ai không đủ số bạc « ấy thì phải thất công chờ đợi ngồi « ngoài chịu mưa nắng cả 10 bữa nửa « tháng mà còn chưa lãnh giấy thuế « thân được ; lấy làm thảm khổ cho « nhơn dân ; lại còn nhiều việc khác « thảm khổ nhơn dân làng xóm cũng « vì hai thầy trên đây.

« Xin Chánh-phủ mở lòng nhơn « đức ngó lại quận Camau cho nhơn « dân quê mùa nhờ. Vì chúng dân « và làng xóm ở quận Camau kêu « rên quá mà không thấu đến Chánh- « phủ, nên tôi phải động lòng mà ấn « hành bài nầy vào quí báo, chớ tôi « không phải thù oán chi hai thầy « nầy. »

Trần xuân HẠNH
Cựu Hội-đồng Camau.

Cứ theo thơ đấy mà nói ra, xin quan trên nghĩ coi cái đám ô-lại trong xứ nầy làm thiệt hại cho dân quê dốt nghèo nàn là bao nả ? Nếu thơ trên đây thật tay của người ký tên viết ra, là người có chức trọng trong xã-hội Annam đáng tin cậy, thì chẳng còn chi nghi hoặc mà bỏ qua, chẳng mở đàng trạ vấn mà trị tội kẻ hà-lạm làm vi phép, cho xứng đáng mà để gương răng chúng.

LÊ-HOÀNG-MƯU.

TRUNG-HUÊ-QUỐC

NẠNG DÂN ÁCH NƯỚC

(Tiếp theo)

Thử xét lại coi, Trung-huê quốc hiện thời đạo tặc cả đầy mà trong trào thì văn ban võ bá chẳng thuận nhau, mỗng có phe nầy hại phe kia, đảng kia phá nọ, chẳng có hòa thuận nhau cho yên mà lo phục hồi vận nước, cứ lo có một [...], không ai nhịn thua ai, tranh danh đoạt lợi, định bá đồ vương, quản bao thiên hạ nhọc nhằn, chi nệ sanh linh đồ thán. Bởi vậy đạo tặc làm tác tệ đến đổi Trung-huê quốc phải bị liệt cường cưa hìm gỡ rồi. [...] biết xét lấy cái vận mạng nước nhà mà toan lấy mối tương lai thành bại, đang cơn trong thì không ấm, ngoài cũng chẳng đặng êm, còn gây thêm một mối thù, quyết việc tẩy-chay Nhựt-bổn. — Nhựt-bổn bị Cách-mạng làm sĩ hổ, đã thất lợi lại còn hư danh, lẽ nào để vậy khoanh tay ngồi ngó. Lẽ cố nhiên, Nhựt-bổn phải tương binh, đã phòng cơn hữu sự. Mới đây, Nhựt bổn còn sai thêm một chiếc phá lôi thuyền qua tại Trường-Sa mà ngừ từ bữa 21 Jain đến giờ. Tiếp đặng báo tin, ông Đoàn-hùng-Chương đang chức Đốc-lý ngoại vụ, có tư thơ đến lãnh sự Nhựt-bổn mà trách sao Nhựt-bổn có phụ tình hòa hảo với Trung huê mà mong làm cho nổi phong ba nơi bình địa và xin quan lãnh sự Nhựt-bổn phải thoàn cho thủy bộ binh rút về. Lãnh sự Nhựt tiếp thơ của Trung-huê trách móc, có tư điền về trào rồi đáp từ cùng Trung huê cách rất thuận thảo rằng Nhựt chẳng hề muốn chi những đều thù khích, ngặt Chánh-phủ Trung-huê không nghĩ tình Nhựt bổn hằng mong kết làm thủ túc với Trung huê đặng đâu cật nhau mà giữ an bờ cõi, để cho Cách-mạng tẩy chay làm cho Nhựt đã thất bại binh tế lý tài, lại còn phải sĩ tiết ô danh cùng các nước. Muốn cho Nhựt rút binh, xin Chánh-phủ Trung-huê trước phải :

1o — Truyền cho các tỉnh ngăn cấm những tay văn nhân đặc sách, viết bài cùng là dán những bố cáo khuyến dân cừu thù cùng dân Nhựt-bổn.

2o — Truyền cho các tỉnh phải ngăn cấm thế nào cho những hội hàm của dân Cách-mạng lập để lo về sự sự phải rã hết tức thì ;

3o — Truyền cho các hội phải từ thửa ý lo về bức thẳng đường giao thông thương mãi của hai nước Trung huê và Nhựt-bổn ;

4o — Cấm các báo đăng những bài thù nghịch với Nhựt-bổn :

5o — Truyền cho các quan tỉnh phải buộc tội đặng nghiêm rằng những ai bất tuân dám vi lịnh Chánh-phủ Trung-huê về mấy điều kể ra trên đây.

Chánh-phủ Trung-huê biết nghĩ tình lân quốc, niệm nghĩa đệ huynh lo mà sửa cho an như vậy đặng rồi, chẳng đợi lời dạy biểu, Nhựt bổn cũng biết phải mà rút binh ra khỏi.

Lấy mấy điều ấy mà suy, chẳng hay Chánh phủ Trung-huê nói sao ? Có sức mà ngăn cấm nổi dân không ? Trước kia, phòng thương mãi Huê-kỳ tại Bắc-kinh đã dâng kế cho liệt cường thiên binh gìn giữ và lập những bàn hội đồng minh để mà kiểm sát các li trọng nhiệm ; bây giờ Nhựt bổn buộc năm điều nầy nữa, mà trong nước Trung-huê hiện thời đang khuyết chức Ngoại-vụ thượng-thơ, lấy ai ra gánh vác mà sửa an cùng các nước ?

Rồi dữ a !

Thoản lại lúc nọ nghe các quan thượng bộ [...] Ngoại-vụ bộ thượng-thơ đáng mà đối đãi với các nước đặng gỡ rối cho Trung-huê đang lâm phải cơn nước lửa. Lại cũng có nghe Wellington Cồ *vì nước vì dân, gần xiêu lòng chịu lãnh, theo như lời các quan cầu thỉnh ; mà sao đến nay chưa thấy Wellington Cồ ra mà cứu vực Trung-huê ? Vả lại Wellington Cồ là một tay anh-hùng có danh, văn võ kim toàn, mưu mô nhã thảo, chư quốc thảy đều biết mặt. Bởi vậy khi nghe tin* Wellington Cồ *ra lãnh ấn ngoại vụ bộ thượng thơ, thì ông* Navama *là một ông Bá tước Nhựt-bổn có viết thơ cho báo* Trung-huê *hương biruyền mà nói rằng :*

« Tôi tưởng, hiện thời, trong nước « Trung-huê còn có một mình Wellington « Cồ có đủ tài cứu nước Trung huê ra khỏi « cơn nước lửa nầy thôi. Thật là người « tài trí đủ : Cao đàm hùng biện, khẩu tợ « huyền hà, thao lược gồm no, mưu-mô « nhã thảo. Lại thêm người có tài đặc « biệt về xử sự không nhục quốc-thể. Nhắc « lại năm mà chư quốc đồng-minh hội tại « thành Hoa-sinh-Tông là Kinh-đô Huê- « kỳ, Wellington Cồ có tranh luận cùng « Chánh-phủ Huê-kỳ giữa hội, ai nấy thảy « đều khen ngợi. Thật là tay, trong hông « đầy những chước ngoài miệng có ngàn « lời nói xuôi dường nước chảy gươm treo, « rất đáng mặt nhã châu phủng ngọc. »

Kế lấy Wellington Cồ, còn có Tôn-dật-Tiên *cũng là tay tài trí. Hiện giờ Tôn-dật-Tiên đang cầm binh phía đông hà đánh Hoài-châu, Hoài châu không qui thuận. Tôn dật Tiên thì muốn lấy sức binh mà dẹp yên, còn ý Cách-mạng lại muốn việc hòa nên mong cho Tôn-dật-Tiên tính êm với Trần-kiến Minh đặng tiện lẽ cho các tỉnh phía Tây Nam hiệp lực đồng tâm chung lo việc nước ; xét vì Tôn-dật-Tiên dầu có đánh cũng khó nổi ăn, vì hễ đắc chỗ nầy, thất chỗ kia, biết bao giờ cho dứt. Như bây giờ đây Tôn-dật-Tiên thì quyết lo đánh cho đặng Hoài châu, còn quân Vân-nam của Tôn-dật-Tiên sai đi lấy Từ-châu lại thất. Đã hao binh tổn tướng rất nhiều, và mất khí giới cũng nhiều nên quân Vân-nam tính bỏ Từ châu mà đi chỗ khác.*

Mộng-huê-Lầu

(Mai tiếp)

Vô tuyến điện

Ba-ri ngày 23 Juillet 1923.

Tạ thế

Quan nguyên Thủ-tướng Charles Dupuy tạ thế tại Ile-sur-Têt.

Bộ ngoại-giao

Bộ ngoại-giao xét các giấy tờ của Chánh-phủ Ăng-lê về các vấn-đề bồi thường. Có lẽ ý kiến của Chánh-phủ Banh-gích về việc ấy sẽ do đường thông thương thường mà, chuyển độ về cho Langsa. Sau khi được tin Banh-gích, hai nước Langsa và Banh-gích sẽ hiệp nhau mà định cách trả lời cho Ăng-lê.

Hội-nghị hòa bình

Tin thành Lausanne báo : Phái-bộ Tuyệt-kỳ và Bô-lôn ký nhận tờ nghị-ước giao hảo, tờ nghị-ước thương mãi hai nước nầy đãi nhau một cách thân thiết hơn hết và tờ giao kèo thương mãi.

Bordeaux, ngày 24 Juillet 1923

Thơ Ăng-lê

Sáng thứ hai, quan Thủ-tướng xét thơ Ăng-lê về vấn-đề bồi thường và cuộc chiếm cứ sông Ruhr. Sáng thứ ba, các quan Thượng-thơ nhóm tiểu hội tại bộ ngoại-giao để bàn nghị thơ của Ăng-lê.

Các báo nghị rằng hai Chánh-phủ thành Ba-ri và thành Bruxelles sẽ thương nghị mà định trả lời chung cho Ăng-lê.

Bên Banh-gích

Hôm chiều thứ hai, các quan Thượng-thơ hội nhau bàn nghị các giấy tờ Ăng-lê. Báo Le Temps tưởng rằng Banh-gích cũng cứ kể vấn-đề bãi cuộc chống cự là quan trọng hơn hết và chẳng thuận cho lập bàn Ủy-viên chư quốc để định tài sản của A-lơ-mân.

Báo Ăng-lê

Các báo Ăng-lê bàn về bài diễn thuyết của ông Poincaré đọc hôm chúa nhựt tại Villers Cotterets không phản đối. Các báo khen quan Thủ-tướng trong bài diễn thuyết ấy không nói đến dự thảo trả lời của Ăng-lê và cuộc thương thuyết của các nước Đồng-minh. Chẳng những Langsa vui lòng mà nghe ông Poincaré đáp lời trách cứ của ông Lloyd George mà phần đông Ăng-lê cũng vui lòng mà trái ý quan nguyên Thủ-tướng Ăng-lê.

Báo Daily Mail đăng một bài kết luận rằng : « Nếu A-lơ-mân không bị nợ nần và bồi thường, thì kỹ-nghệ và thương mãi của Ăng-lê không khỏi bị A-lơ-mân làm tiêu diệt.

Ông Le Trocquer

Ông Le Trocquer, công bộ Thượng-thơ hôm chúa nhựt nầy có đi xét các kho chứa than ở bờ sông Ruhr. Các kho dự trữ phỏng tính cũng được 15 trăm ngàn tấn đủ cho Langsa và Banh-gích dùng trong tháng Janvier. Có nhiều dấu chỉ rằng cuộc chống cự giảm lần.

TÒA ĐẠI-HÌNH SAIGON

Xử vụ đánh chết người

Hương-sư Nguyễn-văn-Nhiều ở xóm Giồng-luông làng Thạnh-phước, chứa một sòng bài cào bữa 25 Mars 1923. Hai tên Lê-văn-Tỏ và Phạm-văn-Suôi có đánh bài trong lúc ấy. Tỏ thì thua hết một đồng bạc, còn Suôi thì ăn đặng một đồng sáu.

Lối hai giờ chiều, Suôi lại gần nhà Mai-văn-Chác chơi thì nó gặp Tỏ. Tỏ hỏi mượn hai cắt đặng trả tiền rượu cho hương-sư Nhiều. Suôi không cho, Tỏ mắng chưởi đến đều, Suôi không nhịn. Ban đầu còn chưởi, sau tới đánh đấm đánh củ. Đánh tay rồi tới đánh hèo. Suôi thì lẹ làng và [...] một hèo. Tỏ xiểu xuống lết tới nhà Mai-văn-Luông. Nó bị bốn vít nơi sọ, mà hai vít bị bể xương, máu chảy ra lai-láng làm cho anh ta phải chết.

Hỏi chứng cớ không rõ ràng. Suôi khai Tỏ đánh nó trước nên nó bị hai vít nơi tay trái. Trong lúc đó thì có Mai-văn-Luông, Mai-văn-Chác và Võ-thị-Mực ở tại đó. Suôi quả có đánh thiệt cách dữ tợn không thể gì chối cãi.

Suôi không có tiền án, và tánh hạnh tốt, còn Tỏ theo lời làng khai, thì tánh hạnh rất xấu.

Tòa kêu án :

Phan-văn-Suôi được tha bổng.

⁂

Vụ cường-dâm và cướp của

Ngày 31 Janvier 1923 Lâm-thị-Tùng, Lâm-thị-Lang và Đỗ-thị-Tâm ở làng Hòa-hội đương câu cá. Có hai tên Cao-mên đến hỏi câu được nhiều chăng, mà mấy đứa đó thấy bộ hai đứa Cao-mên dị hình nên sợ chạy. Hai tên ấy rượt theo bắt được con Đỗ-thị-Tâm mới có 15 tuổi, kéo đem vô rừng thay phiên nhau mà dâm hãm.

Hai tên Cao-mên nầy tên là Danh-Som với Nu kêu là Nou, là tù ở khám Tâyninh trốn ra tụ ẩn trong rừng.

Lúc ấy thị-Tùng và thị-Lang chạy về trị hô cầu cứu. Người chạy tới mà kiếm không được, thị-Tâm nghe người kêu mình mà không dám la, là vì hai tên Cao-mên đưa dao ngay họng nó mà hăm dọa. Thị-Tâm bị chúng nó đem qua rừng khác, để cho Nu giữ còn Danh-Som thì lo đi ăn trộm trâu. Thị-Tâm thừa lúc Nu ngủ mê trốn về. Chẳng bao lâu chúng nó đón giựt xe-bò của Huỳnh-văn-Cương chở Cao-thị-Yên và ba đứa nhỏ. Nu thì cầm súng sáu giả, còn Danh Som thì cầm hèo. Chúng nó trói Huỳnh-v-Cương rồi tóm hết đồ trên xe-bò một cái hoa-li, quần áo, hai cái nón, một chiếc cà-rá và rau cải, rượu, cá, hết thảy giá đặng 60 đồng. Nó mở trói cho Cương đặng có cởi lấy áo, mà Cương sẩy được chạy khỏi, tuốt qua Xóm-vinh cầu cứu. Nó bị Danh-Som đập hết vài hèo nơi đầu. Quân ăn-cướp tóm thâu tài vật rồi trốn mất.

Đến bữa 9 Février chúng nó mới bị bắt.

Danh-Som chịu thiệt không chối cãi. Còn Nu bị giam chết trong ngục.

Lương-y khán nghiệm thì quả thị-Tâm có bị dâm hãm.

Danh-Som có bị án trước một năm tù về tội ăn trộm trâu, chưa mãng mà nó vượt ngục trốn ra.

Theo lời người ta khai thì tánh-hạnh Danh-Som xấu lắm và hay say sưa.

Tòa kêu án :

Danh-Som hai mươi năm khổ sai.

Đông-pháp Thời-sự

NAM-KỲ

Xe hơi chạm xe kéo

Hôm kia lối 8 giờ 15 trước tòa Tạp-tụng cái xe-hơi C. 1851 với cái xe-kéo 970 đụng nhau. Xe-kéo bị hư bánh còn người ta vô hại.

Đàn bà móc hồ bao

Đàn bà bấy lâu móc hồ bao và lát túi những cậu công tử thế mà không thấy từ rạt chi cả. Vì sao ? Vì bọn đàn-bà mới nói đó thì họ móc hồ bao cách khác còn như bọn móc hồ bao ngoài đường thì khác nữa nên phải bị bắt mà bỏ tù.

Như thị Lê kêu là thị Đỏ móc hồ bao bị tòa kêu án 20 năm biệt xứ, mới bị đội Tám bắt.

Chở bò ra xứ ngoài

Chiếu theo điều thứ 2 và 6 lời nghị 27 octobre, nên nội trong sáu tháng sau chở ra xứ ngoài hết 1000 con bò trên 5 tuổi.

Nạn xe-hơi

Xe-hơi đưa trong các đường thì duy có xe-hơi đường Tây-ninh hay có rủi ro hoài. Vì sao thế. Là vì đường ấy vắn và cong co nhiều mà bọn xe-hơi lại hay chạy giành trước giành sau. Vì vậy mà hay bị lật không thì cán người ta.

Như mới hôm 22 Juillet đây tại Gò-dầu-hạ mới xảy ra một sự rủi ro nữa là, xe Torpédo C. 1304 của Võ-thị-Bong ở Saigon, khi xe chạy đến khúc quẹo tên sô-phơ bẻ bánh không kịp, nên va nhằm một cái cây ở mé lộ làm cho xe phải hư nát. Hai người đàn-bà ngồi trên xe đều bị bịnh song có một người nặng. Chở hai người vô nhà thương Trảng-bàn và tên sô-phơ cũng bị bịnh nên rên siết dữ.

Khi nghe tin sự rủi ro ấy quan Tham-biện Tây-ninh có tuần hành đến tận nơi mà xem. Vụ nầy còn tra xét.

Chết cho hết đau

Mocay. — Cách một ít lâu nay Ng-văn-Ven bị bịnh nhức đầu nên rên siết dữ lắm. Ngày nọ nó nói rằng hết đau rồi. Tối lại nó ngủ chung với vợ và hai đứa con nó. Lối 1 giờ khuya có một cái tay rờ cổ vợ nó nên vợ nó dựt mình thức dậy hỏi thì nó nói nó. Cách một lát nó cũng làm vậy, vợ nó hoản, lật đật ngồi dậy đi uống nước rồi trở lại hỏi nó hộp quẹt để đâu thì nghe trả lời như tiếng người gần chết vậy. Lúc mà vợ nó đi kiếm hộp quẹt thì có nghe tiếng con dao rớt xuống nữa.

Vợ nó hoản hồn lật đật kêu người rề chủ nhà đam đèn thì thấy tên Ng-văn-Ven nằm trên vũng máu không còn thế sống.

Quan thầy thuốc Annam ở Mocay xin chở tên Ng-văn-Ven lên nhà thương Bentré.

Chuyện vặt

Thím Lưu-thị-Tuân ở quai de Belgique thưa ai không biết ăn cắp 60 cây sắt tròn của thím giá đáng 180 đồng bạc. Khách Quach-P..., và Quach-T..., bị cáo về tội chứa đồ gian ấy, nhưng được tha bổng.

Ng-văn-Hung và Phạm-công-Tạc ở đường Ng-tấn-Nghiệm thưa ai không biết cạy vách vào lấy áo quần vàng bạc và đồ đạt cả thảy chừng 214$20 và 32$39 bạc đồng.

Dục tốc bất đạt

Khách Truong-Hoang làm công ở hãng thuốc tại quai de Belgique ở trên xe lửa đang chạy nhảy xuống nên bị té trầy mình và đầu cũng bị u.

Giấy phạt sô-pha

Giấy phạt Võ-thị-Bông chủ xe-hơi C 1493 về việc đậu xe trên lề và không thắp đèn.

Giấy phạt Võ-đình-Khang sô-phơ xe-hơi C. 2798 về việc cho xe chạy mau quá phép và lại lính gác thổi tu hít ra lịnh bảo ngừng lại không tuân và chủ xe là Yeo-jen-Ben bị liên can.

Giấy phạt Hà-văn-Lạ sô-phơ xe-hơi C. 1873 về việc cho xe chạy mau quá phép và không tuân lịnh của lính bảo ngừng và chủ xe là Ng-văn-Co bị liên can.

Giấy phạt Võ-duy-Trung sô-phơ xe-hơi C. 2133 về việc chạy mau, lại thêm xe hư cái máy đạp ngừng đã lờn và không tuân lịnh của lính bảo ngừng.

Mề đay danh dự

Thưởng mề đay danh dự cho các người lính Annam kể tên ra sau nầy.

5e Rég. d'Artillerie Coloniale : Phạm-văn-Nhen bếp số 3848 giúp việc sơn-đầm Namkỳ.

Ng-văn-Chanh, Phạm-viết-Hô, Ng-văn-Duc Ng-văn-Rong, Ngô-văn-Be, Ng-cao-Teo ở Namvian.

Ăn-trộm

Bentré. — Đêm 16 Juillet 1923, chừng 3 giờ khuya có quân tử thừa lúc trong nhà ngủ không hay thức, mới ra tay đào hầm phía sau vách nhà của hương-chủ T... ở làng Vĩnh-thuận tổng Minh-thiện Bentré, đào soát tài vật trong nhà những là vải cây quần áo và đồ trang vật giá đáng chừng 100 $ 00 vì nhà hương chủ T.. bán tiệm hàng xén. Vì quân tử nầy thật là giỏi đào cái hầm ngay trước cửa nhà tên năm Nam cách 1 cái mương mà nó lấy đồ được thật cho nó là giỏi ; nghề năng sở sử chớ phải chơi.

Đến sáng ngày 17 Juillet 1923, hương chủ T... đi báo với thầy phó Minh-thiện đến tại nhà việc làng Vĩnh-thuận tra xét bắt được tên Dần là chánh vị quân tử tên Hoài và tên Cò. Vụ nầy thầy phó M. Thiện còn đương tra hỏi để sau sẽ thuật tiếp.

AI TÍN

Bổn quán mới đặng tin buồn rằng bà thân M. *Trương-thế-Ngộ* giáo-viên tại Càng-giọc mới từ trần hôm 23 Juillet, bà hưởng thọ được 72 tuổi.

Định đến ngày 26 tây sẽ an táng.

Bổn quán nhứt là tôi là *Trần-văn-Chim* xin để vài lời ai điếu cùng M. *Ngộ* và chúc cho linh hồn bà thân M. *Trương-thế-Ngộ* tiêu diêu cõi thọ.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HÃY COI CHỪNG
Thuốc
Giả mạo theo kiểu
CỜ NÀY

CIGARETTES
NATIONALES
Hãy hút thuốc cây cờ Tam Sắc đã ngon và không khó cổ
Hãng : Cie de Commerce et de Navigation d'Extrême-Orient
(ALLATINI) Saigon làm Đại-lý

PHẢI COI CHO KỸ
HIỆU CỜ
TAM SẮC
sẽ mua

BỔN PHẬN KẺ LÁNG GIỀNG

Để biết làm người ở đời thật khó, để biết rằng khó song sanh ra ở đời mà không làm người được chẳng ? Phải kiếm phải tiềm đặng làm cho cái khó kia ngày ngày trở nên dễ, cho cả nghĩ khoanh tay than khó, mà không lo gỡ cái khó, thì dầu mảng đời cũng còn cái khó đó mãi. Đây tôi chẳng nói chi cho xa, có một việc nầy ai ai cũng phải biết, mà sao nay còn kiếm kẻ hư thân làm, là bổn phận ở càng kẻ láng giềng. Tục thường nói : bà con xa không bằng xóm ở gần gũi. Nếu mỗi người trong xóm đều đem câu nầy ra để thiệt hành mà thì thố với kẻ lân rẻo của mình thì quí hóa biết bao. Mình nói câu trên đầu là ý muốn nói mình phải đến đến xóm giềng lắm, mà nếu mình muốn cần đến người ta thì mình phải cho người ta cần đến mình, nghĩa là mình phải giúp người ta, rồi người ta sẽ giúp lại. Chớ sao tôi thấy nhiều đám tang mất tật, coi kẻ xóm giềng như thù nhơn vậy, mà dầu cho thù nhơn đi nữa, khi người ta mắc phải tai nạn thì mình cũng phải tiếp cái thù lại một bên mà ra tay phù trợ người chết, có lý đâu thấy người làm con hoan nan mà mình đứng yên được, hà quên câu « Thố tử hồ bi » Nầy trong lúc nọ tôi có việc đi đến rạch Trường-tiền làng Anhòa, ở tạm nghỉ trong một nhà quen. Đang con an giấc, vùng nghe ta tứa rằng : Dọt mình thức dậy chạy đến chỗ lửa (chẳng có là dân làng khác) mới hay cháy nhà tên Khánh. Dân đứng đông đầy mà ai cũng khoanh tay ngó, đã biết rằng nước rồng chữa không được, nhưng có ít tiếp đem đồ ra chung được chớ, mà thấy hỏi lại coi cháy nhà, sáu Khánh đem ra được mấy món đồ ? Có một cái mùng mà thôi ! ! !

Người gì vậy ? Hà nhẫn tâm ! !

Tôi chẳng biết sáu Khánh tánh tình ở với xóm giềng thế nào (vì tôi ở xa) song tôi nghĩ dầu sáu Khánh thuở nay không hay giúp ai, cũng là oán thù với ai chăn xe mười vàn lì nữa, thì cũng không lẽ đi nào đành để cho ngọn lửa vô tình phát kẻ độc thiện kỷ thân kia, cũng là thế một cho mình mà trả thù rửa oán, vì là mình không có mượn.

Bữa sau tôi có đi dải vô ngọn rạch Trường tiền lại lòng nghe câu nói nầy, nếu chẳng nghe chẳng lẫm thì thiệt rất nên ngán ngẩm cho nhân tình ở rạch Trường tiền đối với sáu Khánh ! Câu nói đó như vầy : « Hồi mới phát cháy, đà trong ngọn chạy ra đóng qua tường dâu là nhà hai Lập cháy ; chừng ngọn nhà sáu Khánh cháy thì họ đội lại hết. »

Cha chả là độc thay ! ! ! Sáu Khánh không phải người như hai Lập sao ? Sáu Khánh không biết đau đớn sao, nếu người ta biết đau đớn thì nên tây sức mình, cứu giúp người cho bớt sự đau đớn chớ,

Tôi tưởng lại ; Anhòa nên tra xét vụ nầy cho sinh bạch rồi giải tiền quau coi cho biết họ lòng gì vậy.

Lại còn năm ngoái, xứ Qui cũng ở rạch nầy bị ăn cướp, dân đông như kiến cỏ, là điều tai « sống già ! sống già ! nó đốt phảo-mà không ai võ tiếp cứu đặng bắt lũ bất lương nầy hết đề điền chúng nó lụt soát xong, rồi ra đi mới hơi xuống theo. Chẳng hiểu bơi xuống theo làm gì đó ? ! !

Nầy giờ mảng vì lòng tức uất nói chuyện sáu Khánh cũng dài vậy đây tôi xin nói luôn cái việc nhịn nhau (và kiếm nhau) cho chư tôn làm thêm.

Ai lại không muốn người ta nhịn mình, vậy thì mình phải nhịn người ta. Đó là nói chung chớ còn cùng nhau ở xóm giềng mà ăn thua với nhau chi ; nhịn nhau một chút mới phải chớ có đâu nhiều người ở một xóm với nhau mà việc ít xít ra cho nhiều mà gây với nhau, muốn hơn nhau từ tiếng nói ; ôi, ra thấy mặt, vô thấy mặt mà làm chi vậy ? ! Thứ nhứt, là dân-bà phần nhiều ít hay thuận thảo.

Dân bà hay gồng cao, giọng thấp gây nhiều chuyện lối thôi với nhau lắm.

Chẳng những phải nhịn nhau thôi đâu, còn phải kính nhau. Kính nhau tức là đừng làm cho phiền lòng nhau. Nên trước mình phải giữ mình cho vẹn. Dầu trong nhà dầu ngoài vườn đừng để đồ chi do dày mình, rồi hại lây cho cả xóm ; heo gà chớ nên thả lỏng đi phá của người sanh ra mất lòng, còn như khi rồi heo gà phá phách chút đỉnh, thì nên ngăn tính lăng lẳng mà tử tế với nhau, chớ nên vì chút đỉnh của nư mà làm mất lòng tin cậy nhau thì khó coi lắm.

Còn một điều chót nầy thường hay làm phiền phức nhiều hơn hết. Con người có ăn, có ngủ cho có sức lực rồi mới kinh doanh chuyện nầy chuyện kia được. Dầu có ăn mà giấc ngủ thất thường thì cũng buồn bực. Vậy thì mình ở lối xóm phải biết mà kiếm người trong lối xóm không là mình có. Muốn người ở lối xóm không biết giữ bổn phận mình mà ở với người khác, nếu người ta nói ra thì mất lòng, còn không nói thì rất khó chịu cho người lắm. Ai đi làm lụng về trưa cũng mệt nên trông ăn ba hột cơm rồi thì ngủ cho khỏe rồi đặng chiều đi làm. Vậy mà có mấy khi được an giấc, thứ nhứt là con nít lối xóm giỏ hết sức rồi rầy lộn la hét, còn làm điếc tai ; song ông, trông gì ngủ an ; mà chẳng biết cha mẹ của lũ nhỏ nầy sao không cấn ngăn nó, vì biết rằng con mình làm cự lòng mình chịu chớ để hàng xóm chịu chung sao phải ? Chẳng những con nít thôi đâu, người lớn cũng vậy. Sáng ra cơm sớm chừng 7, 8 giờ rồi ngủ riết tới 9, 10 giờ dậy lo đục đẽo rầm rầm không ai nghĩ được ; chớ chi mấy người nầy sớm mai là làm chi thì làm trưa ăn cơm rồi nghỉ như người ta vậy, thì qui biết chừng nào. Còn có nhiều người chiều tối ăn cơm uống rượu cho say mèm rồi rầy vợ, rầy con, đập đồ đập dạt cho tới 1-2 giờ k'nya mới chịu ngủ. Như vậy thì một mình mình uống rượu say, mà hại lấy cho cả xóm cũng say ngủ không được nữa sao ?

Tôi xúc cho mấy lời lược trên đây thấu tai nhiều kẻ. . . . . được sửa mình mà ở với lối xóm cho hiệp theo bổn phận.

Tôi tưởng lại, báo quốc ấm tuy là có nhiều người đọc, song tính ra thì mỗi làng không được mấy. Vậy thì bổn phận hương-giáo trong làng, chẳng phải lo cho học trò không, phải nay thì đi xóm nầy, mai đi xóm kia giảng dạy cho dân biết bổn phận ăn ở với nhau, thì qui hóa thay, một là chúng nó ít trách lụng thì làng khỏi nhọc lòng, hai là làng khác không chê mình là : Làm làng không biết dạy dân.

Xuân thu

Gia-truyền-tập

Trị bịnh suyễn

Bông cà-dược và bông tranh, hai thứ trộn chung lại, rồi phơi nắng một đêm, tối gấy vấn như thuốc hút vậy. Đợi cho người bịnh phát suyễn sẽ cho hút. Khi hút phải nuốt khói, làm như vậy cho đặng 3-4 lần thì hết tuyệt. Xin đừng nghi lòng.

Ông Trần giáo-Nghiệm có hỏi bài thuốc kết và thuốc nha-cam ăn mũi ; chỉ bảy ra cho người Annam dùng cũng là điều có ích chung.

***

Trị bịnh kiết

Huỳnh-liên 1 lượng, mộc-hương 5 chỉ, bạch-truợc 5 chỉ, nhục-bông 2 chỉ, 4 vị tán chung lại, người lớn : mỗi lần uống 3 chỉ, con nít mỗi lần uống một chỉ rưỡi, uống với nước cơm sôi, uống vô thì hết liền.

***

Trị bịnh nha-cam ăn mũi

Lá cây cơm-rượu, đốt lấy tro, một cũ gừng đốt cho cháy, một chút phèn-phi-Mấy món bằng nhau, tán chung lại, lấy ống trộc nhỏ, thổi vô lỗ mũi. Dầu cho nha-cam lâu mà hay là phong-tỉ nha-cam, bệ thổi chừng 3-3 lần thì hết.

Trần-hữu TIỀM
An-tịnh.— (Tranbang)

Ngày 30 Juillet 1923.

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	Sớm mai
Nhà-nước	2 fr. 46
Ngân hàng Đông-pháp	2 50
Société Générale de la Banque Ind. de Chine	2 55
Ngân hàng Hongkong Shanghai	2 55
Ngân hàng Chartered	2 55

Quốc-trái của Đại-pháp
Thứ Paris ngày 25 Juin 1923.

Và lợi 5 %	15 60	Và lợi 5 %	1920 85 00
Và lợi 4 %	1915 95	Và lợi 4 %	1920 97 00
Và lợi 4 %	1918, 61 97		

MỄ CỐC
Giá lúa chở đến nhà-máy Chợlớn bao tru lại giá mỗi trăm kí-lô

Vinhlong	4 p. 80	à 4 p. 95	
Gocong	4 10	à 5	15
Bai-xau	4 00	à 5	10
Bentre	4 15	à 5	20
Giá thường lượn trong	5 00	à 5	07

LỜI RAO

Vì đã đến kỳ rã công-ty *Hôtel du Mékong Cha-long-giang khách sang*, là một cái nhà hàng bán rượu lẻ và phòng ngủ, ở tại góc đường d'Espagne và Roland Garros tại chợ chánh Saigon, cho nên trong công-ty nhứt định bán nhà hoặc ký.

Vậy ai có muốn mua nhà buôn ký, xin mau mau đến mà thương nghị, kể từ ngày cay cho đến ngày 31 Août 1923.

Lương-oán-THÂN et Cie

PROVINCE DE VINHLONG

Avis d'Appel d'Offres

Lieu, date et heures de réception des Offres : *Bureau de l'Inspection de Vinhlong, le 3 Août 1923 à 10 heures.*

Objet : *Fourniture de divers articles de literie, nécessaires à l'Internat de Vinhlong.*

Importance approximative : 2000$00

Cautionnement provisoire et définitif : 50 $ et 100 f.00

Bureau où le Dossier pourra être consultés : *Inspection de Vinhlong et 4e Bureau du Gouvernement de la Cochinchine à Saigon.*

Vinhlone, le 20 Juin 1923.

L'Administrateur.

Signé : Illisible.

HIỆU :
PATHÉ-BABY

MÁY HÁT-BÓNG DÙNG Ở NHÀ

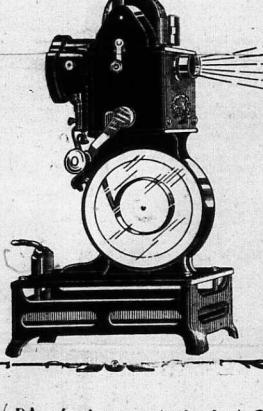

MÁY HÁT BÓNG NÀY CHẲNG PHẢI LÀ ĐỒ CHƠI, MÀ THIỆT LÀ MỘT THỨ MÁY HÁN-HỒI MÁY-MÓC GỌN-GHẼ, AI CHƠI CŨNG ĐƯỢC.

HIỆU : "PATHÉ-BABY" LÀM CHO LỚN BÉ ĐỀU VUI LẮM, NÓ SẴN ĐẶT CẢNH THỨC NGỘ NGHĨNH, LÀM CHO ĐIỀU-KHIỂN GIẢI MUỘN TRONG GIA-QUYẾN ĐƯỢC.

Giá..... Đồ máy SẮN-SÀN CỤ TỨC CẢ THẢY LÀ 60 $ 00.
Hình bóng TÙY THEO HẠNG DÀI VẮN KHÁC KIỂU 1500-1125-1475.
Chỗ bán. Bán sỉ TẠI HÃNG ÔNG Berthet Charrière Côngti, *môn bài 68 đường Kinh-lấp* SAIGON.
Bán lẻ Tại các nhà chụp hình.

Cáo bạch

Nhơn tiết nghỉ HÈ bổn trường bãi trường nhỏ nghỉ từ *12 Juillet 1923 (29 tháng 5 annam) chí 2 Août 1923 (20 tháng 6 annam)* qua trường.

Những học sanh cũ bảy nhiêu ngày mà trở chỗ đứng, nếu trễ sẽ bị mất chỗ học.

Những học sanh mới mua đơn nhập thi từ đây thâu nhơn ; hãy viết thơ mà xin sẽ dành chỗ trước hoặc xin cuốn chương trình đến lệ học thì trường sẵn lòng gởi đến.

Nay kính.

NGUYỄN-XÍCH-HỒNG

Hang buôn E. HEUMANN
60, đường Mac-Mahon.— SAIGON
Tên dàng đánh dây thép : HEUCO Saigon
Dây thép nói số 268

NHẬP CẢNG — XUẤT CẢNG

LÃNH VIỆC — BÁN SOÁT
Rượu CINZANO Turin
Vermouth, Asti-Spumante.

Hãng PIDWELL Paris
Sữa Condensé sucré «Favorite»
Sữa hộp đường «Gloria»

MULFORD & Cie Philadelphie
Pastilles à la Menthe :
Mầu hường, Mầu tiềm

NICOLAS ROUGIER FILS Marseille
Đồ nhuộm tơ, vải

LE NÉOPTOL FRANÇAIS Paris
Thứ lấy độc cốt nhứt. Giết độc trùng. Tránh khỏi sự tiêm-nhiễm và các thứ bịnh Dám nói về đờ

GUILLOT & Cie BORDEAUX
Là thứ rượu mạnh

BOUCHAND PaRE & Cie FILS BEAUNE (Côte d'Or) BORDEAUX Reims
Rượu tốt Bourgogne và Bordelais
Rượu thường dùng

ELESCA Paris
Đồ ăn bổ
Sữa đường Cacao là một thứ ăn điểm tâm qui lắm, mới lấn ăn cứ pha với nước sôi.

Hãng LAUTIER Fils Crasse (France)
Dầu Olive thứ thiệt surfine vierge có cất Olive de la Provence nếu bảo chắc rằng tốt.

A. DEJEAN.— CETTE.
Rượu mạnh.

Société Coopérative des Muscats naturels de Frontignan

Vin MOUSSEUX đạo đeo Bordeaux
Là thứ rượu Sâm-banh ngon

Quí vị hãy đến xem
BẠN HÁT XIẾT VIỆT-NAM
Của ông TA-DUY-HIỀN
THƯỜNG THỌ NGỰ-ĐẲNG LONG-BÀI ĐỘI-TINH

MỚI LẦN THỨ NHỨT TẠI SAIGON
CÓ NHIỀU KẸP HÁT THIỆN NGHỆ LÀ TOÀN NGƯỜI ANNAM
ĐỀU ĐẶNG ĐỨC HOÀNG ĐẾ KHAI-DINH
Có ban thưởng khuê bài
Có nhiều thứ vật tập luyện đã thành thuộc. Như là : Ngựa, Trâu, Bò, Nai, Lừa Chó, Heo, Khỉ, Voi, vân vân.

Khởi sự hát ngày 31 Juillet 1923, 9 giờ tối tại Chợ-mới SAIGON
(Place Eugène Cuniac)

GIÁ CÁC HẠNG

Chỗ 6 ghế	1$00	*Chỗ 1 ghế*	3$00	*Hạng nhứt*	2$00
Hạng nhì	1 50	*Hạng ba*	1 00	*Giản*	0 50

Le Directeur propriétaire, M. TA-DUY-HIEN.
Le Ménager, M. MOHAMED BEN BRAHIM. Algérien
L'Interprète régisseur, M. BUI-HUY-QUANG.

廣東二天堂大約房
NHỊ - THIÊN - ĐƯỜNG
PHARMACIE-ASIATIQUE
38, rue de Canton — à CHOLON

Extrait du Certificat délivré par l'Institut Pasteur de Saigon le 15 Octobre 1921.

Ces préparations peuvent être considérées, toutes, comme des préparations ou substances de la Pharmacopée chinoise. Elles paraissent ne présenter aucun danger, à condition de se conformer, pour leur emploi, interne ou externe, aux indications des notices ou des étiquettes. Enfin, elles sont en très bon état de conservation.

Sao lục tờ tri bằng Institut Pasteur, Saigon ngày 15 Octobre 1921 chứng rằng :

Các thứ thuốc của tiệm tôi nói trên đây đều làm bằng mấy vị thuốc bên Trung-hoá. Thuốc của tiệm tôi, không có môn chi làm hại hết, miễn là trong khi dùng hoặc uống hoặc chà bỏ Tiên-Thiên và Hậu-Thiên rồi nên hãy dùng, sẽ gọi là NHỊ-THIÊN-CAO là vậy đó.

CÁCH DÙNG :

Lấy một thứ thuốc nấy bỏ vô 1 litre rượu trắng để cho được 24 giờ đồng hồ thì dùng được.

Mỗi lần uống chừng 2 ly nhỏ. Uống theo sức rượu, uống nhiều càng tốt. nếu đàng thuốc nấy mà đãi khách hoặc đem mà tặng cho bàng hữu trong thì quí hồi đường nào.

Giá mỗi thứ là..... 0 $ 80

NHỊ - THIÊN - ĐƯỜNG NHỊ - THIÊN - CAO

Phàm con người ai ai cũng vậy, cũng đều nhờ có khí huyết mà sống : nên hễ khí hư huyết kém thì trăm bịnh đều sanh, khí-sắc xanh xao, hình dung gầy ốm, hoặc mặt vàng mũi tái, hoặc sanh phù thũng mà khốn khổ cho mình.

Bởi vậy cho nên bổn Đường chẳng nài gian khổ, kiếm cho được thứ thuốc hay nơi mấy danh lam bên Trung-Quốc, hai lấy đem về, rồi hiệp với tỉ thuốc bổ bổ Trân-Qui mà luyện ra thành một thứ thuốc cao gọi là NHỊ-THIÊN-CAO, thiệt là tư-âm bổ-dưỡng rất nên hiệu-nghiệm.

Uống thuốc nầy thiệt là đại bổ, bất nóng nẩy, không bất hợp, ít khát nước, Cỏ-thân ngươn, an tâm thần sanh thêm tinh-thần, cường tráng gân cốt, bổ tỳ bổ huyết.

Phàm kẻ tinh-thần hoảng hốt, thân hồ mỏi mệt, ăn uống chậm tiêu, hoặc thất gia suy nhược bịnh hậu mới dậy, hoặc nhức, hoặc mỏi, hoặc lưng đau, hoặc đau bụng yếu gối.

tChỉ như đờn bà con gái mà có bịnh đới, hoặc đường kinh bế huất mà không thai nghén, thân thể ốm yếu ngũ tạng bất hòa, nếu dùng thứ thuốc nầy cho được lần thì ngươn khí ắt phục ; chẳng luận nam phụ lão ấu, vì cũng chẳng luận những bịnh chứng nào, đều đến được hết, ấy là một thứ thuốc đã bổ Tiên-Thiên và Hậu-Thiên rồi nên hãy dùng, sẽ gọi là NHỊ-THIÊN-CAO là vậy đó.

CÁCH DÙNG :

Lấy một thứ thuốc nấy bỏ vô 1 litre rượu trắng để cho được 24 giờ đồng hồ thì dùng được.

Mỗi lần uống chừng 2 ly nhỏ. tùy theo sức rượu, uống nhiều càng tốt. nếu đàng thuốc nấy mà đãi khách hoặc đem mà tặng cho bàng hữu trong thì quí hồi đường nào.

Giá mỗi thứ là..... 0 $ 80

MUỐN BÁN

Một cái xe hơi hiệu : DODGE máy còn tốt lắm, *giá :* 2.200 $ 00.

Một cái xe hơi hiệu : MITCHELL sáu máy còn tốt, *giá.* 2700 $ 00.

Ai muốn mua đo nơi Bổn-quán.

TIỆM BÙI-QUANG-NHO

Bentre

Kể từ 1er Août 1923, phải dời tạm ít tháng cho chủ phố làm phố lại, đọn ở trước nhà hát chớp bóng (Casino) gần lầu chuông chợ ngó mặt qua phía mặt trời lặng, ai có viết thơ cho tôi thì cứ để như cũ.

PHẢI HÚT THUỐC IMPÉRIALES

HÃY HÚT THUỐC **CÀ LỐP**

CÓ TRỮ BÁN TẠI HÃNG
·DENIS FRÈRES·
Saigon làm Đại-lý

TÔI CHỈ HÚT THUỐC ĐIẾU VẤN RỒI
HIỆU: **LE NIL**
HAVANE — Thứ cordon màu đỏ
MARYLAND — Thứ cordon màu xanh

Nước hoa
VIVILLE de PARIS
PACHOD Frères & Cie Lyon

Savon Cadum
Đề rửả mặc và tấm.

Savon thường làm hoặc nhiều muối, hoặc dầu-mở không được trong sạch cùng nhiều món độc khác làm cho nước da mất sự mịnh của nó.

Muốn biết savon tốt hay là xấu thì lấy chóc lưỡi mà thử nó. Nếu nó chác cùng làm chóc lưởi nóng, thì savon đó làm nhiều muối, chắc nó phải làm dày nước da.

Savon Cadum bào chế một cách kỷ lưởng và trong sạch; chẳng những là nó làm cho nước da trở nên mịnh, mà lại làm cho lỗ chơn long được khoản khoác.

Trong mình ta đều có lỗ theo chơn long, nếu những lỗ ấy bị buội-bậm bích lại, thì nó mọc ra u, nần cùng mình.

Bọt và nước Savon Cadum thấm vào chơn long, rửa đồ nhơ-nhớp mà làm cho cái da cuả ta được khoản khoác và mịnh luôn luôn.

Dụng Savon Cadum lấy làm ích kém, gì người ta dùng nó không bỏ chúc nào, mà lại lâu bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là hai quang.

Tự do diễn-đàn

(Tribune libre)

Ngỏ cùng liệt-qui

Đã lắm phen, Bổn-báo có tuyên ngôn rằng về mục Tự-do-diễn-đàn nầy, Bổn-báo riêng để cho liệt qui bình luận cho thỏa mãng ý muốn. Nhưng bởi, cũng đã lắm phen, Bổn-[illegible] phải là tên thiệt của người viết bài ấy; hoặc tên giả, hoặc mượn tên của người hàng xóm mà đề đại vào. *Ấy là một đều đáng cho là khiếp nhược, mà người chưa chịu ăn-năn chừa bỏ. Nếu việc quấ, mình đởm đương cầm viết chép ra để gương giáp tích, có sao lại sợ mà nặc danh? Há chưa phải là khiếp nhược chăng?*

Vì cái tật khiếp nhược ấy, gây rối, buộc Bổn-báo từ đây, những bài ở đâu gởi đến, tên ký không rõ, hoặc Bổn-báo không nhìn biết, thì Bổn-báo không ấn hành. Lại còn những bài ấn hành trong mục nầy, thì Bổn-báo để trọn về phần người ký tên gánh chịu lấy những đều cang hệ gì xảy đến; Bổn-báo không cang-dự.

L. T. T. V

⁂

Mựa chớ tranh trường luận dăn

Trả lời cho ông Lê-ngọc-Thừa tự Khánh-Vân (Cù-lao-giêng).

Tôi có đáp bài luận « Cách ăn mặc đồ Tây và đồ Annam » của ông B. chuyện tưởng chẳng chi trọng hệ, nói rồi bỏ rồi, nay thấy trong khoản Tự-do diễn-đàn, ông Lê-ngọc-Thừa chỉ danh tôi mà nói, nên tôi phải trả lời.

Vấn đề « Mựa - chớ-tranh - trường - luận-dăn » đọc cái tựa không, đừng đọc chi đến cái bài thì cũng đủ hiểu ông Lê-ngọc-Thừa là người chưa mấy đúng đắng. Sao mà không cho luận-trường-tranh-dăn ? Phàm làm việc gì, nói ra đều gì, một mình mình thì tưởng mình phải luôn luôn, mà nếu đem ra cho nhiều người luận biện, thì lời mình nói có khi sai lầm, việc mình làm có khi cũng quấy, nhờ đó mà ta mới biết đều ngay lẽ quấy. Chánh-phủ cũng lấy mục-đích đó, mới lập Nghị-viện, chọn cử Hội-đồng, đặng có luận biện việc-nước việc-dân, nếu chẳng vậy Nhà-nước có sai lầm lấy ai cãi-cọ. Vậy thì sự tranh - trường - luận-dăn có ích cho ta biết là đường nào ! sao ông Lê - ngọc - Thừa bảo đừng tranh-trường-luận-dăn ? Việc bình luận trên tờ báo cũng vậy chớ, hễ luận phải lối thì nghe, khen, còn sơ-siển phải cho phần-đối, vậy mới ra đều ngay lẽ chánh. Vấn đề luận về « cách ăn mặc đồ Tây, đồ Annam », chẳng phải là vấn đề vô giá, để ấy nó châm vào thói-tục của nước-nhà ta, thấy luận sai-lầm, lẽ nào để vậy mà ngó. Con dân một nước khác chi anh em ở một nhà, thấy anh em mình nói sai-lầm thì sửa cho nhau, chớ thấy lầm mà điềm nhiên, ai phải mặc ai, ai quấy mặc ai, chết ai nấy chịu, như ông Lê-ngọc-Thừa nói, thì còn chi là dây thân-ái, dây đoàn-thể, còn chi là dân-đoàn, xã-hội. Sửa sự sai-lầm cho nhau, lẽ thì càng thâm-thúy nhau, chớ có phải làm vậy rồi giậu-giũi nhau, hằm thù nhau đâu.

Ý ông Thừa muốn làm người lớn cả đứng ra cang hai đứa trẻ-ranh gây-lộn, nhưng mà xin ông khoan cang đã, có chi đến đổi phải để ông cang, để ông dạy khôn. Ông B. luận, tôi phản đối, và cũng có đôi ông khác nữa; lẽ cũng phải lối lắm, cho nên ông B. không trả lời; vậy thì có một lần thôi chớ phải nói đi cãi lại năm ba phen sao mà phải trái tai gay mắt chư độc-giả. Ông chắt lưỡi than thầm rằng: « Biết bao lâu quốc-dân ta mới có mòi tấn-bộ; khách-trú đoạt quyền thương-mãi ta tại ta không dây đoàn-thể, không hiệp hòa, sanh sự kích bát nhau. » Cang hai người tranh luận mặc đồ Tây, Nam, mà đem mấy câu trên đây đặng giải hòa, mới tức cười cho chớ. Cũng lấy làm lạ, sao tôi đọc báo thấy việc tranh trường luận dăn chẳng ngớt, mà sự tấn-bộ của nước-nhà ta xăn-xóm tới hoài, dân ngoại-quốc thảy đều công nhận cho Annam ta rất mau phát - minh tấn - bộ; huống chi người Annam mình không biết, mà có một mình ông Lê-ngọc-Thừa chưa thấy mòi. Mình là người đọc báo mà sao không thấy; chớ chi mình là ông già xưa, lẫn-lộ không biết thời-sự, không từng ra thành-thị, không đi đường lộ-đá, không bước chơn xuống tàu, không ngồi xe-hơi, xe-lửa, thì cho là phải, cái nầy, đứng ra xử người sao chưa thấy mòi tấn-bộ?

Còn hễ tranh luận với nhau là không đoàn-thể sao? Quyền thương-trường mất cũng tại tranh luận sao?

Còn nữa, là: « gà một chuồng bôi mặt đá nhau, nồi da xáo thịt, lưỡng hổ tranh đấu tất hữu nhứt thương. » Tôi tức cười một lần nữa và cũng lặp lại cho ông Lê-ngọc-Thừa nghe một lần nữa là tranh luận cho ra lẽ chánh, chớ không phải gây-lộn đánh-lộn. Xin ông để dành mấy câu đó chờ (Tết) hay là khi khác sẽ nói; mà cũng xin nhớ nói cho phải dịp phải cách. Thiệt ông kiếm mấy câu nói nghe hay quá, mà đối với vấn-đề thì không ăn nhập vào đâu cả, và nghe lạc lẻo quá.

Một cách ông dạy nữa là: « Sao thấy ông B. siển luận, không viết thơ riêng xin ông B. *đính-chánh lại giùm*, chừng nào ông B. cượng từ, sẽ phản đối chẳng muộn. » Thật là cách hay nên học lấy nằm lòng. Việc bình-luận trên tờ báo cho muôn mắt trông vào, mà phản-đối lại giấu đi đâu. Ông B. luận là luận chung chẳng phải châm-chít chi một mình tôi, vì tôi với ông B. vốn không biết nhau. Lại nữa bài luận, chớ tôi không phải làm quan một nước, làm làng dối-dân, nên ông B. biết tôi và biết công việc của tôi, mà đề bài hài tội tôi trên tờ báo, tôi phải kinh tâm, nên thơ riêng cho ông B. mà năn-nỉ xin đính-chánh lại giùm; cũng có việc gì cang phạm đến tôi, ông B. nói sai lầm, nên phải xin đính-chánh. Đều chót hết là nếu mà làm y như lời ông dạy thì biết ông B. ở đâu, tên gì mà gởi thơ, không lẽ ngoài bao thơ đề M. B. rồi đem bỏ vào thùng dây-thép; cũng là phải do nơi quán-báo đặng tìm cho được ông B. Chuyện gì mà kiếm tìm dữ vậy?

Nói nãn như vậy, cách giải hòa như thế mà cũng xứng ra làm người xử sự lo việc nước việc dân, sĩ nông công cổ. Vậy mà cũng lắt đầu, chắt lưỡi, thở ra, than thầm ư hự ư-hẹ đủ thứ, đủ cách đủ kiểu theo người ưu thế, mẫn thời. Tôi cũng bắt chước ông lắt đầu, chắt lưỡi vân vân, và thêm một cách nữa là thương hại cho người muốn ra làm người xử thế mà xử không phải lối, muốn dạy khôn người mà dạy không nhầm lý.

NGUYỄN-VĂN-HÓA.
Service Agricole Saigon.

VIN de VIANDE Rượu máu thịt
AUBERT

Thứ rượu bổ lực và bổ huyết hay hơn hết, từ đó đến giờ ai ai cũng biết.

Của
SOCIÉTÉ du GRAMINOL & SUPERCAO chế ra
Có được thưởng NGÂN-BÀI, KIM-BÀI

HORS CONCOURS
MEMBRE DU JURY

Có bán khắp nơi : Có trữ tại :
MAGASIN UNIVERSEL
187, Rue Catinat, 187

PHOSPHATINE FALIÈRES là một món vật thực khó mà bắc chước được.
Đã có tánh dưởng như sửa, mà lại ngon ngọt, dễ ăn.
Dùng nuôi con nít và để dưởng những kẻ tỳ vị yếu.
Phải đòi cho thiệt hiệu Phosphatine Falières.
Coi chừng kẻo lầm đồ gian giả, bắc chước theo bột thần hiệu
PHOSPHATINE FALIÈRES
Bột nầy bán cùng xứ, tại PARIS thì ở đường de la Tacherie, môn bài 6.

Thứ rượu
QUINQUINA Saint Raphaël

Uống vô BỔ TÌ VỊ
ăn ngon ngủ khoẻ
Có trử bán tại hảng DENIS FRÈRES
Là Đại-lý ở Saigon, Haiphong, Hanoi, Pnom-penh và Tourane.

Đồ cẩn, đồ thêu và hoa-ly
BÁN TẠI TIỆM
TRẦN-QUANG-NGHIÊM
đường d'Espagne số 200 (góc Chợ-mới)
SAIGON

Giá rẻ,

Tiệm nầy trữ đủ các đồ cần dùng về việc đèn khí, như dây đèn, bóng đèn, quạt máy điển, bàn ủi điển v. v. và đủ các kiểu đèn thắp bằng dầu sáng và dầu lửa có măng sông và hàng tơ lụa Bá-kỳ.

Bán sỉ và bán lẻ giá rẻ.

ARTICLES
PEINTURES
POUR
ARTISTES
PEINTRE
PHOTO-STUDIO
MEILLEUR
MARCHÉ
QUE
PARTOUT
AILLEURS
1re QUALITÉ

AU « VELO-SPORT »
50 à 54, Bd. Charner et rue d'Ormay.—SAIGON
Xe máy hiệu **WONDER** là một hiệu
TỐT NHẸ-NHÀN CHẮC-CHẮN
CHẠY ÊM VÀ CÓ CHỪNG
ĐỒ LẠI RẤT NHIỀU VÀ SỤT GIÁ
Đồ phụ tùng trong cuộc tiệt xe-máy đạp
ĐỒ MUA THÌ GỞI THEO TÀU,
XE-LỬA VÀ THEO NHÀ THƠ
HÃNG NẦY BẰNG LÒNG CHO BẠN HÀNG TRẢ PHÂN NỬA TIỀN MUA XE-MÁY BẰNG GIẤY QUỐC-TRÁI LANGSA TÙY THEO GIÁ ĐÓ TRONG NGÀY TRẢ
AU « VELO-SPORT »

THIỆT LÀ RẤT HUÊ-DẠN

T. MORISE
NHÀ CHỤP HÌNH NHỰT
21, Place Gambetta
(chỗ chợ-cũ)
SAIGON
ĐỒ CHỤP HÌNH ĐỦ THỨ
Chụp hình tại chỗ và đến tại nhà tùy ý người muốn.

LỜI RAO

(BÁN HỘT THỦY-XOÀN NƯỚC TỐT)

Kính các ông các bà đặng rỏ: Tiệm thợ bạc tại bên xứ Tây (Au-châu) và Trung-quốc (Tàu) mới gởi qua các thứ đồ Nữ-trang và Ngọc-thạch đủ kiểu thiệt tốt, kể ra sau đây:
Hột thủy-xoàn lớn nhỏ nước trắng xanh tốt, muốn mua lớn nhỏ cũng đặng.
Đồ Nữ-trang đủ thứ kiểu, nhận hột thủy-xoàn tốt, cùng bạch kiêm (Platine).
Bán Ngọc-thạch xanh tốt dùng làm cà-rá, bông tay, vòng đeo tay đủ thứ kiểu.
Bán đồng hồ vàng trái quít lớn nhỏ và đeo tay cũng có đồng hồ treo đủ kiểu [illegible] 2 hiệu hưng đây.
1° Cyma — 2° Election
Giá bán rẻ hơn các tiệm khác.
TIỆM THỢ BẠC; KYYUN.— 179 Rue Catinat.— SAIGON

CHỦ ĐIỀN!
NÔNG GIA!
CÁC NHÀ CÓ XE HƠI!

Các món gì của chư-tôn [illegible] làm ra hay là sửa lại những máy móc và đồ khí-cụ về nông-nghiệp.
Làm các món nhỏ rồi của mô-tơ [illegible] gang, đồng, đồng-bạch.

Thì xin chư-tôn hãy đến:
FORGES, ATELIERS ET CHANTIERS D'INDOCHINE
Tại Khánh-hội, Quai de la Marne
Dây thép nói số [illegible]
Làm kỹ-cang lắm, có thợ chuyên-môn ở các xưởng kỹ-nghệ [illegible] Pháp-quốc [illegible] công việc làm.

NGUYỄN-VAN-THIẾT
Quản-lý
PHÁP-VIỆT KHÁCH-LẦU
Hôtel de France
N° 157, rue Catinat, N° 157 — SAIGON
PHÒNG
Mát mẻ, Thanh tịnh
PHÒNG TẮM Sạch-sẽ, có DOUCHE
GIÁ RẺ

HÃY TRỊ CHO LÀNH BỊNH
SỔ MŨI *của chư-tôn*
BẰNG THỨ THUỐC
PULMOSALVOSE CHANTE

Giá mỗi ve .... 1 $ 50
Có bán trong các nhà bào tể sư và tại chỗ trữ
PHARMACIE PRINCIPALE
L. SOLIRÈNE
BÁC-SĨ CỎ-NHƠN
Nhứt hạng bào chế y sanh, cựu giáo sư nơi trường chánh được phòng ở Montpellier bên Chánh-quốc
SAIGON

LỜI RAO

Tại tiệm tôi có trữ bán máy căng vàng (Laminoir) kiểu củ hồi trước tôi mới đặt bên tây gởi lại, hai cái trục bề dài tám phân tây, giá mỗi cái 180 đồng; ai muốn mua hãy gởi thơ xin hình máy ấy tôi sẽ gởi cho.

BÙI-QUANG-NHO
Commerçant (BENTRE)

Lời rao

Chúng ta nhắc lại cho mọi người đều biết rằng: hết thảy con nhà Annam ta phải mua cuốn MỤC-LỤC LUẬT-LỆ VÀ LỆ LUẬT sao dịch ra chữ quốc ngữ *tại Sài-gòn nhà môn bài số 16 hiệu, đường cái Bonnard*, mà học cho thông sự lý. Trừ ra những người nào mà tiếc *15 đồng bạc* giữ bo-bo trong túi không chịu xuất ra mà mua lấy mà học cho đặng trở nên thông thái về sự pháp luật.

Như vậy là sự nhục nhã, cho trọn một nước Annam ta đó. Nếu để một ngày kia mà người ta chê mình là dân dốt nát, và mình không xứng đáng cho người ta vo tất đến mình; bởi vì chúng ta không muốn dùng cơ-hội nầy mà học cho biết luật pháp; lại ngày sau cái cơ hội nầy nó không có trở lại nữa đâu mà trông cho uổng công vô ích.

Chúng ta nhắc lại cho con nhà Annam rõ rằng ông ROBERT CRÉMIEUX là người ân nhơn của chúng ta đó.—Ông sẽ gởi cho mỗi một người nào mà muốn mua một năm *Mục lục* gởi giá tiền là 15 đồng bạc, bèn cho người ấy một cái BON để dành mà, hoặc đến nhà ông mà hỏi thăm thưa kiện chi đó, hoặc viết thơ mà hỏi thăm về việc tham-nghị mưu-lục, luật pháp và chánh trị thì ông trả lời nói lại cho mà biết không có lo tốn hao chi cả thảy.

VIN TONIQUE
ET
BI-NUTRITIF
DU DOCTEUR RIP
Vé sanh TÛU của Lương y RIP chế

Thứ thuốc rượu này là một vị đại bổ gân cốt cùng là trán kiện tinh thần, bất kỳ là bao nhiêu tuổi đều uống đặng cả. Những kẻ tuổi cao khí lực suy giảm, vội thấy ngày xuân đã thôn môn hễ uống rượu này vô, thì ắt đặng cử lão thành đồng, mặt mày tươi tốt coi như trẻ, lại mãng hơn xưa.

Còn con nít liệt nhược, đờn bà mất máu, có huyết bạch, có chứa, những kẻ hao tổn tinh thần hễ uống rượu này vào thì mạnh mẽ, lẫm liệt, da thịt đỏ săn, tinh thần trán kiện.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc

Có trữ bán tại tiệm thuốc Tây *ở đường Marins số 190, Cholon*

Dépôt PHARMACIE FRANCO-CHINOISE 190, rue des Marins, Cholon.

SỮA BÒ TƯƠI
CÓ KHỬ ĐỘC

Có hai thứ hộp

MÁY ĐẠP CỦA HÃNG *L. CAFFORT*
HIỆU « ALCYON »
ĐUA ĂN HẠNG NHỨT

Hôm bữa khai trương Trường đua xe máy đạp tại Saigon, bên phía mấy người Langsa đua lãnh phần thưởng của quan Toàn-quyền ban thì *M. Le STUNFF* ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON ăn hạng nhứt.

Còn bên phía mấy người Annam đua lãnh phần thưởng khai trường thì *M. Trần-văn-THINH* hạng nhứt, *M. Trần-văn-CHÁNH* hạng nhì, hai vị ấy cũng ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON

L. CAFFORT.

N° 32, 34, 36, Rue Catinat. — SAIGON

LỄ TẤN QUAN

Hôm chiều thứ bảy, 14 Juillet, quan huyện Lê-minh-Chung, ở làng Long-hương (Baria) có trần thiết cuộc lễ tấn quan tại nhà mới rất trọng thể.

Quan huyện Lê đại-nhơn này vẫn làm Hội-đồng địa-hạt đã mười hai năm, nay giá yếu ngật xin nghỉ, quan trên xét ngài đã dày công giúp nước và đã làm nhiều điều công ích cho quê hương, nên ân ban trước huyện hàm cho ngài mà đền công.

Quan huyện Lê đại-nhơn là người hiền tử, nhơn đức, vẫn là ông thân của M. Lê-trung-Thu, giáo-học tại đình quan Bốc-học chánh M. Lê-văn-Đồng cũng giáo-thọ và M. Lê-văn-Sáu thông-ngôn sở Nội-vụ.

Trong đám tiệc có đủ mấy ông, mấy thầy các sở tại Baria và mấy ông giáo-thọ ở Saigon là bạn thiết của M. Lê-trung-Thu.

Khi tới tuần rượu Champagne, ông Phambâu-Đức, Bốc-học trường Baria đứng giây chúc mừng quan huyện Lê đại-nhơn được nhà nước vinh phong chức huyện hàm rất đáng công và rất nên vinh diệu, thì quan huyện đáp lễ vài lời tỏ lòng cảm ơn. Kế đó M. Huỳnh-thương-ninh, đọc bài chúc mừng quan huyện; vừa đọc thì ai nấy đều vỗ tay. Quan huyện và M. Lê-trung-Thu cũng đáp từ cảm ơn mấy ông mấy thầy.

Trong lúc M. Huỳnh-thương-Ninh đọc bài và quan huyện Lê đại-nhơn đáp từ thì ai nấy giữa tiệc đều đứng giây, trừ ra cô M. T... là Thừa-biện sở Thương-chánh tại Baria và thầy cai tổng sở tại ngồi bằng an mà thôi.

Tiệc rồi, ai nấy đều từ qui, chẳng ngót lời khen tiếng ngợi.

N. D. K.

DỊP TỐT KHÔNG THƯỜNG

Vì mắc phải đi theo chuyến tàu «Porthos» nên có người muốn bán một cái xe hơi hiệu Ba'ot, 6 máy 15 H. P., còn 16i, 36 mới cái còn mới chưa xài tới, có 2 bộ áo nệm một bộ áo còn mới màu xám, có khăm trải phía trong, một cái nón có đèn chiếu đi đi sáng bán và có 1 cái giấy bảo hễ xe, số 7 của hiệu North British et Mercantile Insurance Company đến ngày 3 Avril 1924 mới mãn xe chạy trong 100 kilom. xài chừng 15 litres dầu xăng.

Tính giá chung là.... 1.600$00

Muốn thử xe xin do nơi ông Freyssenge ở nhà hàng Continental, phòng số 52, Saigon.

BẠN HÁT BỘ
THANH-HƯNG-BANG

Kính cùng qui ông qui bà trong Lục-châu tường lãm. Vẫn bạn hát cần tôi đã lập hơn 6, 7 năm rồi, đi hát đâu cũng nhờ qui ông, qui bà đều khen; nhưng mà chưa đủ vui lòng liệt qui vị, vì lúc trước Bổn-Bang chưa chỉnh đốn nên có chỗ chưa đến mục đích. Nay tôi chẳng nài tốn hao, không tiếc công, tiết cần muốn vừa lòng khách khán thân. Tôi mua sam thêm đồ đạt rất nhiều và có lựa nhưng giỏi sắp đặt, đào kép đông xin qui ông, qui bà lúc dự giờ đến xem mà mua vui giây lác, và có cùng kiếu muốn kêu hát xin tường tinh kêu gánh xây hướng là giúp cho tôi, sau xem cho biết hay dở rất cám ơn.

THANH-HƯNG-BẰNG.—Cầuthơ.
Chu-Nhơn kính đảo.

LỜI RAO

M. NGUYỄN-HỮU-LỢI, Entrepreneur tại Tour chum-Phanseng có bán đặng một con cop cái và bắt sống đặng một con cop cái con, bề cao ba tất tây, nay ông muốn bán con cop con ấy, nếu ai muốn mua thì gởi thơ cho ông mà thương nghị giá cả.

POUGUES
Nước POUGUES
này để BỔ LỤC rất nên *thần hiệu*, lại còn trị bịnh BAO-TỬ và bịnh đau RUỘT nữa.
có trữ bán tại hãng
DENIS FRÈRES
Là Đại-lý ở Saigon, Haiphong, Hanoi, Pnom-penh và Tourane.

Nhà máy xay lúa
MÁY TÀU CÙNG CÁC THỨ MÁY KHÁC

Lục châu qui khách muốn lập nhà máy xay lúa cùng các thứ máy khác, hãy do nơi hãng « L'UNION INDUSTRIELLE et COMMERCIALE » mốn bài 41 đường Chaigneau Saigon.

Giá để rẻ mà cách trả tiền bạc cũng là dễ; cho trả 3 kỳ cũng là 4 kỳ, tùy theo ý mình muốn.

Ông chủ hãng này rất thiện nghệ biết sức về việc nhà máy xay lúa cùng các thứ máy móc khác.

Như trong lục châu qui khách muốn hỏi đến chi về máy móc cũng đã phụ tùng nhà máy, thì hãng sẵn lòng hỏi ấm tóc thì.

Có sẵn tại Chợ quán làm và sửa đủ các thứ máy, công việc làm rất kỹ càng và nhậm lẹ lắm.

SOURCE
Perrier
GAZEUSE NATURELLE

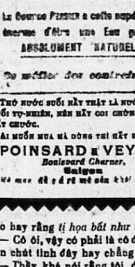

La Source Perrier a reçu les Grands Prix de Paris

Sur les Cartes et autres boissons
GAZÉIFIÉES ARTIFICIELLEMENT

La Source Perrier a reçu les plus hautes récompenses aux Expositions d'Hygiène de Paris, Londres, Amsterdam, Bruxelles, Vienne, Rome, Turin, Milan, Berlin, Buenos-Ayres, Chicago, Saint-Louis, Genève, Barcelone, Madrid, Lisbonne, Porto, Rio-de-Janeiro, Saint-Pétersbourg, Moscou, Varsovie, Bucarest, Constantinople, Athènes, Le Caire, Alexandrie, Tunis, Melbourne, Sydney, Adélaïde, Wellington, Auckland, Yokohama, Tokio, Hong-Kong, Shanghaï, Singapore, Batavia, Manille, Saigon, Bangkok, Calcutta, Bombay, Madras, Colombo, Rangoon, Penang, Port-Said, Suez, Djibouti, Tananarive, Nouméa, Papeete, Honolulu, Mexico, Guatemala, Panama, Lima, Valparaiso, Santiago, Montevideo, Rosario, Asuncion, Rio-Grande-do-Sul, Pernambuco, Bahia, Caracas, La Havane, Kingston, Port-au-Prince, Saint-Domingue, Pointe-à-Pitre, Fort-de-France, Saint-Pierre, Cayenne, Nouvelle-Orléans, Saint-Louis, Boston, Philadelphie, Baltimore, Washington, Pittsburg, Cincinnati, Chicago, Milwaukee, Minneapolis, Saint-Paul, Omaha, Kansas-City, Denver, Salt-Lake-City, Portland, San-Francisco, Los-Angeles, Vancouver, Victoria, Winnipeg, Toronto, Montréal, Québec, Saint-John, Halifax, Terre-Neuve, Saint-Pierre-et-Miquelon.

Le Champagne des Eaux de Table

Tiré de la source même

Très supérieure aux eaux de table artificielles

Se méfier des contrefaçons

THÔ NƯỚC SUỐI NÀY THẬT LÀ NƯỚC Ở SUỐI VỤ-KHIÊN, KHÔNG PHẢI CHỈ CHƯNG HỌ MAY SẮT CHƯỚC.

AI MUỐN MUA MÀ ĐỪNG TRẢ ĐẾN MẮC

POINSARD & VEYRET
Boulevard Charner,
Saigon
và mọc đã ở rẻ mà sản khác hơn là

Trăm năm không phai
NHÀ HOA CHƠN-DUNG
NGUYỄN-SỨC-KHUÊN
95 78, Boulevard de la Somme
(NGANG CANH KẺ LẤU GIỮA CHỢ CŨ)
SAIGON

Thợ vẽ liệm này đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo-nghệ, và được 3 cái bằng-cấp đều xảo Hanoï; mới năm rồi đi qua Pháp-quốc thành Marseille lại được thưởng bằng cấp và Médaille rất xứng đáng. Hình vẽ thiệt tinh xảo và để trăm năm không phai.

Chư qui vị muốn vẽ xin gởi hình chụp đến hoặc viết thơ hỏi, tiệm này sẽ gởi cho một tờ cáo bạch có biên rõ thước tắt giá và các nghĩa phân minh.

Nguyễn-văn-Chức
60, 62 Rue des Marins CHOLON

Lãnh làm nhà máy xay lúa đủ các thứ kiểu theo kim thời, có thợ rập máy thiện nghệ, họa đồ chỉ giảm không ăn tiền. Bán đủ đồ phụ tùng cho nhà máy xay lúa.

PHOTOGRAPHIE ARTISTIQUE DE INDUSTRIE-LAB
Opérateurs sortant des Ecoles Nationales de Paris
KHÂNH-KY & Cie
THỢ CHỤP HÌNH ANNAM KHÉO HƠN HẾT
56, Boulevard Bonnard, 56 — SAIGON
Téléphone N° 410

TRAVAUX D'AMATEURS
PORTRAITS EN TOUS GENRES
Pose par tous les jours à l'atelier et dehors
PHOTOGRAPHIES SUR ÉMAUX
Portraits destinés à l'envoi de Chine sur papier Britol
TRAVAUX D'ART
CHARBON AQUARELLE GÉLATINO
Retouches artistiques très soignées

Đại Ich
ở đường Marins, số 163. — CHOLON

LÃNH SỬA XE MÁY, MÁY MÓC GHE VÀ MAMOTOR

Có bán xe máy hiệu *Phi-Phi, Motocoupe, Frégate.* Xe máy cón mới hiệu *Talbot* (đám bảo lãnh) giá riêng định chắc 50 c.

Đồ phụ tùng, quạt máy, bán lẻ, đèn khí 110 volts hiệu *Philips.* Đèn manchons dán hồi 800 bougies.

PHARMACIE PRINCIPALE
NHỨT HẠNG BÀO-CHẾ SƯ, Ở NGANG NHÀ HÁT TÂY SAIGON

L. SOLIRÈNE
NHỨT HẠNG BÀO-CHẾ SƯ, KẾ-NGHIỆP
Tiệm thuốc nầy buôn bán lớn hơn hết trong Đông-pháp

Tiệm thuốc nầy đứng bực nhứt để lâu năm rồi và buôn bán lớn hơn các tiệm khác trong cõi Đông-pháp.

Tiệm thuốc nầy được có tiếng là nhờ chuyên bào thuốc thượng hạng, nhờ có ông chủ là một thầy bào-chế nhứt hạng, vẫn là cổ-nhơn bác vật xuất tiền, đứng xem sóc việc bào-chế thuốc nó cách kỹ lưỡng, trăng theo toa của các quan thầy thuốc ra cho người ta; lại nhờ có người Tây và người Nam thầy đều tin cậy.

Tiệm thuốc nầy cứ do theo ý người bạn hàng mà bán thuốc hoặc tuân theo toa của quan thầy thuốc mà bào-chế, chớ chẳng hề khi nào lém ai, hay là lúc trong tiệm không có thứ thuốc người ta hỏi thì không không đem thứ thuốc khác mà đổi thế vào.

Tiệm thuốc chánh của ông L. Solirène khuyên những bạn hàng:

Nên dùng thuốc của ông L. Solirène là một người chủ tiệm rất ngay thẳng, chiêu hiền đãi sĩ;

Vì thuốc tinh tấn, mỗi lần thuốc bèn Tây gởi qua đều có thí nghiệm cho rõ tốt, xấu thiệt giả;

Vì có bạn hằng đông đảo, nên bán mau hết, không có thuốc cũ;

Vì có quan thầy bào-chế nhứt hạng, xem xét kỹ lưỡng cách bào chế thuốc cho ỷ theo toa của quan thầy.

Mục-tú-Nương
(NÀNG CÓ HAI CON MẮT ĐẸP)

(Tiếp theo)

Nàng Mạch-lên nghĩ mình phải cượng đừng cho khiếp. Nếu sợ sẩy đi một phút, ắt mình phải khốn đi!

Nàng rằng:

— Thầy thêm cho tôi một sự buồn nữa đó thầy, vì chuyện xưa kia phận tôi phải đặp cho quên, thầy còn khêu ra nữa. Thầy muốn lấy cái tình ngày xưa để đãi nhau ngày nay sao đặng? Đây rồi thầy đó, tôi đây nhột nhạt và cực lòng biết mấy. Mặt mải nào tôi dám ngó thầy?

Chàng nghe nói thì lòng đau đớn liền đáp như vầy:

— Cọi kìa! có đừng nói vậy! Xin có biết cho rằng tôi mà bảo toàn tánh mạng của tôi cho đến ngày nay là vì tôi đặng ở gần gũi có, ra vào nghe đặng tiếng vàn thấy đặng vóc ngọc! Nếu vinh ra đi có gởi gắm có và con có lại cho tôi, nhơn vì bị ngọn lửa tình nung đốt tôi một phúc hóa như ngày, tôi phải bày cái việc không phương cứu chữa nơi lòng lôi cho có rõ vậy thôi, song tôi bây giờ đã tự tình biết cái nghĩa vụ của tôi gồm gánh đây rồi, và tự hậu tôi nguyện lấy tình lương hữu mà ở như trước vậy.

Nàng rất nghiêm-chành đáp rằng:

— Bây giờ thầy thật tình đó. Song như thầy đổi ý từ ngạn đi, tôi e không chắc đặng bền như vậy mãi chăng.

— Tôi thề, với có một lòng giữ vẹn lẽ bằng hữu mà thôi.

— Tôi e cho chẳng đặng đâu thầy! Tôi muốn cho trọn tiết... Đó, vì vậy tôi ở gần thầy không tiện nữa.

— Tôi để nát ruột rồi mà có còn đàn thêm nữa. Tôi chỉ còn có một điều ước mong cho giải bớt tấm lòng trong-tư đó, mà có cũng bại cho hồng phước đi cả, có bảo tôi phải điên thiệt lên mà chớ!... không biết chừng chứng chẳng nỡ dục tội đi tới đâu đây nữa?

Chàng nói vậy mà đó con mắt lườm-lườm, khiến nàng thất kinh thối lui một bước song làm gan, quyết chẳng để sút phận nào, nàng nói:

« Dễ nào thầy chẳng hiểu rằng tôi không phép nhâm cho thầy ra tay bảo bộ sao? Thầy với tôi phải đi một người một phía. Vậy mới đặng an cho thầy và an đặng cho tôi.

Đại-ben rầu rĩ ngó nàng và nói:

— Có sự lòng cô hay sao?

— Tôi chẳng qua là phận tôi ở bề và thầy mới nói khi nầy rằng sức con người không phải là vô hạng!.. cho hay rằng *tị hoa bất như tín phù*!

— Cô ôi, vậy cô phải là cô đã hạ cố đến chút tình đây hay chẳng?

— Thầy khá nói rằng tôi đã chịu đau lòng cho thầy lại với cho tôi, mới phải.

— Nếu có đau lòng, chỉ thật là có có lòng thương xót cho tôi.

— Thương xót?... sao lại không nỡ, vì bằng không, tôi đây ra người đàn bà gì vậy!... Bởi đó cho nên thầy với tôi không nên ở gần nhau... Lòng thầy động niệm hay thêm chớ không hay bớt đặng. Đây rồi, người đời nào biết chừa ai, đòm thêu tâm sự của thầy ắc bất tội tôi sao có khêu cái tình của thầy, mà chớ... Nên tôi đã quyết rồi, chi cũng tôi không chi dời đặng cả!

— Cô ôi!

— Tôi tính cho lường toàn kỳ mỹ.. Đừng cho tôi thấy mặt nữa! thầy phải đi cho xa!...Thầy sẽ cho tôi là ở gần... Bây giờ thì thầy trách tôi. Ngày sau thầy mới biết thấm vui vì đặng tròn nghĩa vụ. Tôi nói xin thầy ghi lấy mà coi.

— Sống một mình xa cô?... Đời nào mà đặng!... Tôi đi nói không đặng, cô à!

Nàng đáp mấy lời khẩn khái:

« Vậy thì thôi, để tôi đi cho khuất! »

— Cô đi đâu?

— Mai nầy, tôi liền đi hỏi thăm mấy hãng tàu... Tôi hỏi chắc ra tin của ở nhà tôi, biết đặng chàng đi phương nào, đâu cho biết tin nữa cũng vậy. Tôi đặc con tôi đi kiếm cho ra, và vợ chồng cùng nhau chung chịu cái thời vận mới nầy, dầu tôi cũng cam mà xấu cũng là không nỡ!

— Chàng Đại-ben chảy nước mắt thang rằng.

« Mọi biết là cô chẳng gì »

— Ấy là bổn phận của tôi, tôi phải giữ cho tròn vì phận thầy, thầy không chịu giữ... Thôi, xin kiếu thầy đó!.. khuya rồi! Khuya cho gia tường và cũng khuya cho tôi đó nữa. thầy ở đây lâu quá đi rồi!

Nàng đứng dậy đi riết ra khỏi phòng khách, và lên thang một nước chẳng hề đoái lại nàng đi vào phòng của Bẹ-ne.

Tuy nàng đã thẳng được Đại-ben, song lòng vẫn nao-nao chưa giứt, hình như con mắt của Đại-ben ngó vậy xui nàng mề nẫn tâm thì-, đường như mấy lời của chàng phân vậy thấm nàng đến trong cang-phế.

Thật có một lúc, trong khi nói tiết tình cùng nhau đó, nàng trông mình đã phải xiêu lòng.

Nàng không trách chồng vì biết ý chồng vì vợ vì con nên mới tách mình ra đi như thế.

(Còn tiếp).

HỘI NHÀ MÁY XAY LÚA VIỄN-ĐÔNG
(Rizeries d'Extrême-Orient)
Hội nặt danh vốn hùn 25 triệu quan tiền Langsa đều đóng tất số
Ở tại **SAIGON,** đường Belgique, môn bài số 15. — Nhà máy xay và kho trữ ở tại **CHOLON**

CÓ PHÒNG VIỆC RIÊNG LO VỀ CHUYỆN LÚA
MUA LÚA VÀ LÃNH BÁN LÚA — GIỮM TIỀN LÚA VÀ THẾ LÚA — CHỜ LÚA — LÃNH LÚA GỞI KHO

Trước khi bán lúa, xin hỏi bổn hiệu; nếu vị điền-chủ nào mắc đi không đặng thì viết thơ cho bổn hiệu, bổn-hiệu sẽ đến viếng mà bàn luận. — *MUỐN HỎI CHI THÌ BỔN-HIỆU SẴN LÒNG CẮT NGHĨA CHO HẾT.*

Phòng việc ở *tại đường Belgique, môn bài số 15.*

CÓ ĐẶT HÃNG NGÀNH TẠI CẦNTHƠ — Và có lập chành mua lúa nơi các chỗ thị-tứ

SAIGON. — IMP DE L'UNION — TIRAGE 3.400 EXEMPLAIRES — L'Administrateur Gérant : NGUYỄN-VĂN-CỦA

Tirage : 3.35[illegible]